

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 21.3.2013

Číslo: Ročník 23 (2013), Číslo 1

Sekce: Okénko do světa

Název článku: Knihovnu, která má uvnitř srdce, najdete v německém Stuttgartu

Autor: Alena Součková

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20130118>

Knihovnu, která má uvnitř srdce, najdete v německém Stuttgartu

Alena Součková

Zajímavé stavby knihoven ve světě

Známý newyorský magazín Flavorwire <http://www.flavorwire.com> (zaměřený na umění, knihy, hudbu, design, film a televizi) zveřejnil v roce 2012 žebříček 25 nejzajímavějších staveb veřejných knihoven na světě. Převažovaly nejenom odvážné novostavby, ale i tradiční budovy jak ve světových metropolích, tak v menších městech. Polovina staveb se nachází v Evropě, 4 knihovny jsou ze Severní Ameriky a 1 z Afriky, zbývající potom z Asie. Na prvním místě se umístila zajímavá stavba knihovny a kulturního domu v norském městečku Vennesla. Na páté místo se například zařadila novostavba Dánské královské knihovny - Černý diamant (viz článek v čísle 1/2008), na 23. místo Amsterdamská veřejná knihovna (článek v čísle 4/2007) a na 12. místo známá novostavba Alexandrijské knihovny v Egyptě. Z tradičních budov se umístila na 10. místě vatikánská knihovna Angelica nebo Centrální knihovna v Los Angeles v USA. Velikostí a netypickou architekturou jistě zaujaly Knihovna José Vasconcelose v México City nebo Veřejná knihovna ve Villanueva v Kolumbii. Umístění by jistě získal projekt architekta J. Kaplického, kdyby se pro Národní knihovnu realizoval.

K návštěvě dosažitelná je knihovna, která se umístila v žebříčku na 7. místě – toho umístění si velmi považuje –, a tou je novostavba Městské knihovny v německém Stuttgartu.

Knihovna jako součást projektu modernizace města

Město Stuttgart se nachází na jihu Německa a je hlavním městem spolkové země Bádensko-Württembersko, má kolem 600 tisíc obyvatel a je nejen centrem klíčového průmyslu (automobilky Porsche a Mercedes-Benz, strojírenský komplex Bosch a jiné), je důležitým dopravním uzlem, je také sídlem univerzity a dalších významných institucí. V rámci projektu Stuttgart 21 dochází k viditelné modernizaci města – například železniční a silniční doprava v centru města bude svedena do podzemí, přestavba se dotýká budovy nádraží a přilehlých částí, které se změní na odpočinkovou zónu. Nedaleko centra vzniká komplex moderních administrativních budov Europaviertel (Evropská čtvrť) a za ní jsou vidět staveniště nově vznikající obchodní a bytové části. To vše má být podle plánu projektu hotovo do roku 2021.

Uprostřed staveniště, ještě s neupraveným okolím a v blízkosti obrovských stavebních jeřábů, je dohotovená stavba, která byla veřejnosti předána na podzim roku 2011; tou je Městská knihovna – přesněji Stadtbibliothek am Mailänder Platz (Městská knihovna na Milánském náměstí). To asi není tak běžné, aby jako první stavba moderní

čtvrti byla zpřístupněna knihovna a dostala tak přednost před obchodním centrem a bytovou zástavbou.

Projekt korejského architekta Yi

Stavba knihovny je šedá devítipodlažní krychle o rozměrech 44 x 44 x 40 metrů s dvojitým pláštěm, který je ze skleněných tvárnic (luxferů) a mezi oběma plášti jsou průchody, které zároveň umožňují modré večerní podsvícení. Tvar krychle vychází ze starověkých filozofických a fyzikálních principů a na rozích v nejvyšším patře je nadpis „knihovna“ ve světových jazycích. Uvnitř je knihovna plná techniky – od obrazovek pro orientaci, samoobslužných skříněk v šatně, automatizovaný systém distribuce knih po budově po automaty na půjčování a vracení knih.

Nabídka pro veřejnost

V podzemních podlažích je umístěn sál s variabilními dispozicemi pro pořádání kulturních a vzdělávacích akcí.

Knihovna je univerzální – pro širokou veřejnost - a její fond, který by neměl překročit 500 tisíc svazků, je uspořádán podle oblastí lidského vědění. Každé podlaží – o ploše kolem 1 000 m² - nabízí nejnovější publikace a časopisy různých oborů, vše ve volném výběru, nic není ve skladištích, s možností využití a připojení moderních technologií, i klidové a uzavřené prostory ke studiu.

První nadzemní podlaží nabízí zvukové dokumenty – od notových záznamů přes hudební nosiče všech žánrů, umístěné ve speciálních zásuvkách, poslechová místa umožňující kvalitní poslech i dostatek místa pro začínající skladatele a hudebníky. Další podlaží je celé věnované dětem, s hracím prostorem pro nejmenší děti a uzavřenými „tematickými ostrůvky“ jednotlivých oblastí poznávání.

V následujících třech podlažích jsou zaměřeny ŽIVOT, VĚDĚNÍ a SVĚT.

Po knihovnické stránce každé podlaží funguje samostatně – od nákupu dokumentů přes jejich zpracování až po poskytování informačních služeb.

Srdce uvnitř knihovny

Největší zajímavostí knihovny je vnitřní meditativní prostor (krychle je vlastně uvnitř dutá) v prostoru pěti podlaží, nazývaný srdce. Uprostřed na podlaze tryská fontánka, na stropě je modré prosvětlení, které vypadá jako pohled na oblohu. Jinak je prostor prázdný, potměný a tichý, bez jakékoliv výzdoby a nábytku, pouze s okny chodeb jednotlivých podlaží. Kdokoliv tam může vkročit a pobývat v tichu bez vlivů rušného okolního světa.

Vzhledem k tomu, že nadzemních podlaží knihovny je devět, jsou nejvyšší čtyři patra řešena jako galerie a na nich umístěny rozsáhlé fondy beletrie (je zde i několik svazků české literatury), obsáhlé sbírky výtvarného umění a filmů. Čím vyšší patro, tím víc se prostor zužuje, ale stále je dostatečně velký. V nejvyšším patře je kavárna, kterou provozují handicapovaní, a pokud někdo chce, může vystoupit i na střechu budovy. Výhled na město je jistě vysokým dvojitým zábradlím a ani sebevrahové nemají šanci.

Návštěva a prohlídka budovy této městské knihovny jistě v každém zanechá nezapomenutelný dojem. To konstatovali i účastníci studijní cesty z knihoven České republiky v červnu roku 2012.

Z časových důvodů se již neuskutečnila návštěva Městské knihovny ve městě Ulm – rovněž novostavba, ve tvaru šestipatrové skleněné pyramidy v historickém centru města. Ale i služby knihoven a zajímavé prostory ve městech Erlangen a Tübingen a Zemská knihovna ve Stuttgartu přinesly nové informace a inspiraci. A ještě jedna perlička na úplný závěr:

To neznáte paní Voříškovou?

Součástí exkurze v Zemské knihovně Bádenska-Württemberska ve Stuttgartu bylo i předvádění regionální databáze <http://www.leo-bw.de>. Ve spolupráci knihoven, archivu, muzeí a dalších institucí se shromažďují fakta o místech a významných osobnostech spolkové země Bádensko-Württembersko. Německé kolegyně demonstrovaly několik příkladů: jako osobnost vybraly ženu, která v 19. století prosadila výrobu hraček – plyšových medvídků a další osobností byla současná významná bioložka, nositelka Nobelovy ceny, která v této části Německa vystudovala a strávila podstatnou část svého profesního života – její jméno je Christiane Nüsslein-Volhard. Německé kolegyně trvaly na uvedení tohoto jména a několikrát je zopakovaly, když se polohlasně z pléna ozvalo: „No přece Voříšková,“ a to vzbudilo smích, kterému hostitelky nerozuměly, ale stále se snažily tvářit velice přívětivě.

(Poznámka pro neněmčináře: zdobněliny se v němčině tvoří přehláskou kmene a přidáním přípony -chen nebo -lein: Nuss = ořech, Nüsslein = oříšek.)